

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 4 września 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.29.2023.USZ

Pani
Elżbieta Pawłowska
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Szklarskiej Porębie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 19-22 czerwca 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie, ul. Jedności Narodowej 11, 58-580 Szklarska Poręba zwanym dalej „OPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 19 czerwca 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Elżbieta Pawłowska, zatrudniona z dniem 9 marca 2010 r. na stanowisku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie (w okresie od 30.04.2007 r. do 8.03.2010 r. zatrudniona na stanowisku Kierownika Ośrodka), która ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w tym okresie.

Podpisany przez Panią w dniu 31 lipca 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),

- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie na podstawie Zarządzenia Nr 0151/414/08 Burmistrza Szklarskiej Poręby z dnia 27 listopada 2008 r., wydaje decyzje administracyjne w zakresie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach i nie złożono wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),

- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Szklarska Poręba nie realizowała zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wpłynął żaden wniosek o taką pomoc.

Gmina Szklarska Poręba nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do placówek odpowiedniego typu zlokalizowanych na terenie powiatu karkonoskiego lub na terenie innego powiatu. Aktualnie z terenu Gminy Szklarska Poręba w domach pomocy społecznej przebywa 10 osób.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje różnorodne kroki, które wpisują się w funkcjonowanie i zakres działań ośrodków wsparcia, jednakże, jeżeli zaistnieje potrzeba udzielenia pomocy w takiej formie osoby będą kierowane do ośrodków wsparcia funkcjonujących na terenie innych miast np. w Jeleniej Górze.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 5, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),

- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor MOPS, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było zgłoszeń/wnioseków o taką pomoc.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Dyrektor MOPS nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Jednakże osobom zgłaszającym się do Ośrodka pracownicy socjalni udzielali wszelkich informacji w tym zakresie. W okresie objętym kontrolą MOPS nie kierował wniosków do właściwych organów o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, jednakże pracownicy Ośrodka udzielali niezbędnych informacji zainteresowanym, udostępniali druki oraz w razie potrzeby pomagali je wypełnić (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor MOPS w Szklarskiej Porębie składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie realizował wypłatę świadczeń pieniężnych i niepieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.).

Dyrektor MOPS w Szklarskiej Porębie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku, za wyjątkiem osoby wskazanej w protokole spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W oparciu o przedłożoną dokumentację ustalono, że ukończone przez osobę wskazaną w protokole w lipcu 2011 r. studia wyższe zawodowe na kierunku pedagogika, specjalność pedagogika opiekuńcza i resocjalizacyjna zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy nie dają uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

Mając na uwadze powyższe wskazany pracownik nie powinien być zatrudniony na stanowisku pracownika socjalnego, przeprowadzać wywiadów środowiskowych oraz świadczyć pracy socjalnej w ramach swoich obowiązków.

Prawo do dodatku, o którym mowa w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej przysługuje jedynie pracownikom socjalnym posiadającym kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej, zatrudnionym na stanowisku pracownika socjalnego, starszego pracownika socjalnego, specjalisty pracy socjalnej, starszego specjalisty pracy socjalnej, głównego specjalisty.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni (4 osoby/4 etaty) zatrudnieni w Ośrodku świadczący pracę socjalną w środowisku i przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki, w tym osoba bez kwalifikacji. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Z tabeli sporządzonej przez Głównego Księgowego MOPS w Szklarskiej Porębie i podpisanej przez Dyrektora Ośrodka dotyczącej środków otrzymanych z budżetu Wojewody na wypłatę dodatków przysługujących pracownikom socjalnym świadczącym pracę socjalną w środowisku, a w szczególności przeznaczonych na dodatek dla pracownika bez wymaganych kwalifikacji wynika, że w okresie od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r. Ośrodek wypłacił Ww. dodatek w łącznej kwocie 4 786,67 zł, z czego 4 582,57 zł stanowi kwotę dotacji otrzymanej z budżetu Wojewody, którą należy uznać za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem.

W okresie od 1.01.2023 r. do dnia kontroli, jak poinformował Dyrektor Ośrodka, do Gminy Szklarska Poręba nie zostały przekazane żadne środki w ramach dotacji z budżetu państwa na wypłatę dodatku do wynagrodzenia w wysokości 400 zł, wynikającego z art. 121

ust. 3a ustawy. Wszystkie dodatki do dnia kontroli były wypłacane z budżetu Gminy Szklarska Poręba.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Miejskiej Szklarska Poręba zamieszkały (wg stanu na dzień 31.12.2022 r.) przez 5 294 mieszkańców, w tym 157 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną oraz przez 5 246 mieszkańców, w tym 118 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (wg stanu na dzień 19.06.2023 r.). W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Szklarskiej Porębie na dzień kontroli zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych terenowych (4 etaty), w tym 1 bez wymaganych kwalifikacji zawodowych.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku MOPS w Szklarskiej Porębie powyższy wskaźnik, mimo zatrudnienia tylko 3 pracowników socjalnych jest spełniony, zarówno w stosunku do liczby mieszkańców, jak również rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących przyznawania zasiłków celowych stwierdzono następująca nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (W.S. – osoba samotnie gospodarująca) decyzją Nr 0130/2023 z dnia 30.03.2023 r. przyznano Stronie zasiłek celowy, mimo, iż dochód świadczeniobiorcy w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku wynosił 782,29 zł, czyli przekraczał kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej, które wynosi 776 zł.

W odniesieniu do złożonych w trakcie kontroli przez Dyrektora Ośrodka wyjaśnień należy zauważyć, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być

sporządzony w sposób staranny i rzetelny, a poszczególne części kwestionariusza wywiadu wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu. Jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą, którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

Przesłanką wykluczającą przyznanie zasiłku celowego na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy jest przekroczenie kryterium dochodowego. Jak wynika, bowiem z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy, prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kryterium wynoszącego 776 zł. Za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na źródło i tytuł ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o należności ściśle określone i wymienione w punktach 1 – 3 tego przepisu, w tym o składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (art. 8 ust. 3 pkt 2 ustawy).

W sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W aktach sprawy nr 1 (A.W.) nie było potwierdzenia doręczenia kopii decyzji Nr 0228/2022 z dnia 15.03.2022 r. Dyrektor Ośrodka przedstawił kserokopię strony z książki korespondencyjnej potwierdzającej fakt wysłania ksera decyzji do NFZ listem poleconym, ale nie jej dostarczenia. Z przedstawionego ksera strony książki korespondencyjnej potwierdzającej wysłanie decyzji nie wynika, jaka konkretnie decyzja została wysłana w dniu 15.03.2022 r., gdyż nie ma wskazanego numeru decyzji, jest tylko wskazany adresat. Można, więc jedynie domniemywać, że chodzi o przedmiotową decyzję. Ponadto w trakcie czynności kontrolnych pracownik Ośrodka wydrukował status przesyłki ze strony Poczty Polskiej, z którego wynika, że opisywana decyzja została dostarczona do adresata w dniu 17.03.2022 r., tj. w terminie 7 dni od jej wydania.

Zgodnie z art. 54 ust. 6. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych kopię decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki

zdrowotnej dostarczać w terminie 7 dni od dnia jej wydania Funduszowi, a dokument potwierdzający przekazanie decyzji dołączać do akt sprawy.

Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne i ich kopie należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

2. W sprawie nr 2 decyzją Nr 0214/2023 z dnia 16.06.2023 r. potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na okres od dnia 4.06.2023 r. do dnia 2.09.2023 r., tj. 91 dni.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest:

- 1) dzień złożenia wniosku,
- 2) w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym - dzień udzielenia świadczenia - chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących przyznana usług opiekuńczych w decyzjach administracyjnych nie wskazywano konkretnej ilości dni w tygodniu, ani konkretnej ilości godzin w danym dniu przyznanych usług opiekuńczych. W rozstrzygnięciach decyzji był zapis „Przyznać (...) w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w wymiarze do (np.) 5 dni w tygodniu do (np.) 1 godziny dziennie (...)”.

Artykuł 107 § k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m.in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym

być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane, jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

2. W sprawie nr 1 (K.K.) przed wydaniem decyzji Nr 0122/2022 z dnia 13.01.2022 r., przyznającej usługi opiekuńcze, nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego. W aktach przedmiotowej sprawy był wywiad z dnia 17.01.2022 r. Również oświadczenie o przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego w postaci elektronicznej zostało podpisane przez osobę, z którą przeprowadzono wywiad w dniu 17.01.2022 r.

Zgodnie z art. 106 ust, 4 decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców i osób, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego

3. W aktach sprawy nr 2 (B.H.) brakowało potwierdzenia odbioru przez Stronę decyzji Nr 0326/2022 z dnia 30.05.2022 r.

Analogicznie jak w przypadku potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

4. W sprawie nr 3 (A.B.) decyzją Nr 0354/2022 z dnia 8.06.2022 r. zmieniono Stronie wysokość odpłatności za usługi opiekuńcze od dnia 1.06.2022 r. Strona wniosowała o przeliczenie odpłatności od 1.04.2022 r. (wniosek z dnia 2.06.2022 r.) w związku ze zmianą dochodu (waloryzacja emerytury) od 1.03.2022 r. Zmiana dochodu od 1.03.2022 r. przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. W związku z powyższym zmiana odpłatności świadczeniobiorcy powinna nastąpić od 1.04.2022 r.

Zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenia niepieniężne nie wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% kryterium dochodowego na podstawie art. 8 ustawy. Przepisy ustawy nie wskazują wprost, od którego momentu następuje zmiana odpłatności za świadczenia niepieniężne w przypadku zmiany dochodu uprawnionej osoby lub rodziny. Wobec powyższego wykorzystując reguły wykładni celowościowej można zastosować odpowiednio art. 8 pkt. 3 ustawy i uznać, iż zmiana odpłatności, a tym samym zmiana decyzji winna nastąpić od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła faktyczna zmiana dochodu. Jeżeli więc waloryzacja rent i emerytur miała miejsce np. w marcu, decyzja ustalająca odpłatność powinna zostać zmieniona od miesiąca następnego tj. kwietnia.

W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie dożywiania dzieci stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W aktach sprawy nr 4 (S.G.) brakowało dokumentu potwierdzającego odbiór decyzji Nr 0473/2022 z dnia 12.09.2022 r. W trakcie czynności kontrolnych w siedzibie Ośrodka pracownik socjalny przedstawił kserokopię strony z książki korespondencyjnej potwierdzającej fakt wysłania korespondencji listem poleconym z potwierdzeniem odbioru do Strony, ale nie jej dostarczenia. Z przedstawionego ksera strony książki korespondencyjnej potwierdzającej wysłanie korespondencji nie wynika, jaka konkretnie dokumentacja została wysłana w dniu 14.09.2022 r., gdyż nie ma wskazanego numeru pisma czy decyzji, jest tylko wskazany adresat. Można, więc jedynie domniemywać, że chodzi o przedmiotową decyzję.

Ponadto w trakcie czynności kontrolnych pracownik Ośrodka wydrukował status przesyłki ze strony Poczty Polskiej, z którego wynika, że list został dostarczony do adresata w dniu 22.09.2022 r.

Analogicznie jak w sprawach potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej i usług opiekuńczych właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczenia korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawach dotyczących kierowania do Domu Pomocy Społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt w tym domu stwierdzono następująca nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (J.F.) w związku ze zmianą dochodu Strony o kwotę większą niż 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj. z kwoty 1 974,42 zł do kwoty 2 339,87 zł zmieniono odpłatność Strony za pobyt w domu pomocy społecznej od 1.05.2023 r. zamiast od 1.04.2023 r. z kwoty 1 382,09 zł na kwotę 1567,91 zł (decyzja Nr 0165/2023 z dnia 9.05.2023 r.).

W odniesieniu do złożonych w trakcie kontroli przez Dyrektora Ośrodka wyjaśnień analogicznie jak w sprawie zasiłku celowego należy zauważyć, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby/rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń lub korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie, zatem powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny.

Analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenia niepieniężne nie wpływa na wysokość tej

odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% kryterium dochodowego na podstawie art. 8 ustawy. Przepisy ustawy nie wskazują wprost, od którego momentu następuje zmiana odpłatności za świadczenia niepieniężne w przypadku zmiany dochodu uprawnionej osoby lub rodziny. Wobec powyższego wykorzystując reguły wykładni celowościowej można zastosować odpowiednio art. 8 pkt. 3 ustawy i uznać, iż zmiana odpłatności, a tym samym zmiana decyzji winna nastąpić od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła faktyczna zmiana dochodu. Jeżeli więc waloryzacja rent i emerytur miała miejsce np. w marcu, decyzja ustalająca odpłatność powinna zostać zmieniona od miesiąca następnego tj. kwietnia.

Zgodnie z treścią przepisu art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, decyzję administracyjną zmienia się lub uchyla na niekorzyść strony bez jej zgody w przypadku zmiany przepisów prawa, zmiany sytuacji dochodowej lub osobistej strony, pobrania nienależnego świadczenia, a także można zmienić lub uchylić decyzję, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 11, 12 i 107 ust. 5. Decyzja wydana na podstawie art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej może wywierać skutek wsteczny od daty zaistnienia przesłanki uchylecia lub zmiany decyzji przyznającej świadczenie.

W sprawach dotyczących przyznawania zasiłków specjalnych celowych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W aktach sprawy nr 3 (M.R.) brakowało dokumentu potwierdzającego odbiór decyzji Nr 0343/2022 z dnia 6.06.2022 r. W trakcie czynności kontrolnych w siedzibie Ośrodka pracownik socjalny przedstawił kserokopię strony z książki korespondencyjnej potwierdzającej fakt wysłania korespondencji listem poleconym z potwierdzeniem odbioru do Strony, ale nie jej dostarczenia. Z przedstawionego ksera strony książki korespondencyjnej potwierdzającej wysłanie korespondencji nie wynika, jaka konkretnie dokumentacja została wysłana w dniu 8.06.2022 r., gdyż nie ma wskazanego numeru pisma czy decyzji, jest tylko wskazany adresat. Można, więc jedynie domniemywać, że chodzi o przedmiotową decyzję.

Ponadto w trakcie czynności kontrolnych pracownik Ośrodka wydrukował status przesyłki ze strony Poczty Polskiej, z którego wynika, że list został dostarczony do adresata w dniu 13.06.2022 r.

Analogicznie jak w sprawach potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej usług opiekuńczych i dożywiania dzieci właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe

znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania zasiłków celowych obywatelom Ukrainy stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich sprawdzonych sprawach dotyczących przyznania pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa stwierdzono, że dokumenty sporządzane w formie kopii (powiadomienia/zaświadczenia o nadaniu nr Pesel dla obywatela Ukrainy) nie zostały poświadczone za zgodność z oryginałem przez pracownika socjalnego przeprowadzającego wywiad.

Zgodnie z art. 76a § 2a k.p.a. upoważniony pracownik organu prowadzącego postępowanie, któremu został okazany oryginał dokumentu wraz z odpisem, na żądanie strony, poświadcza zgodność odpisu dokumentu z oryginałem. Poświadczenie obejmuje podpis pracownika, datę i oznaczenie miejsca sporządzenia poświadczenia, a na żądanie strony, również godzinę sporządzenia poświadczenia (...).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zatrudnienie osoby na stanowisku pracownika socjalnego bez wymaganych kwalifikacji zawodowych.
2. Przyznanie dodatku do wynagrodzenia w wysokości 400 zł miesięcznie osobie zatrudnionej na stanowisku pracownika socjalnego, która nie posiadała wymaganych kwalifikacji

zawodowych.

3. Nierzetelne sporządzenie wywiadu środowiskowego przed przyznaniem pomocy w formie zasiłku celowego i przed wydaniem decyzji zmieniającej odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej.
4. Przyznanie zasiłku celowego mimo przekroczenia kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej.
5. Błędny sposób doręczania decyzji administracyjnych w sprawach dot. potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz brak potwierdzenia przez stronę odbioru decyzji dotyczącej przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych, dożywiania dzieci i zasiłku specjalnego celowego.
6. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na okres dłuższy niż 90 dni.
7. Nierzetelne sporządzenie decyzji administracyjnej dot. przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych.
8. Brak przeprowadzenia wywiadu środowiskowego przed wydaniem decyzji administracyjnej w sprawie usług opiekuńczych.
9. Przeliczenie odpłatności za usługi opiekuńcze i zmiana odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej później niż od miesiąca następnego po zmianie sytuacji dochodowej strony o kwotę większą niż 10 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej.
10. Brak informacji dla świadczeniobiorców o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego w wys. 300 zł.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Na stanowisku pracownika socjalnego zatrudniać osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego wskazane w ustawie o pomocy społecznej.
Podstawa prawna: art. 116, art. 156 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Dodatek do wynagrodzenia wypłacać wyłącznie osobie spełniającej ustawowe wymogi kwalifikacyjne, zatrudnionej na stanowisku pracownika socjalnego w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego

podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki.

Z uwagi na zatrudnienie osoby bez kwalifikacji zawodowych na stanowisku pracownika socjalnego i wypłacanie przedmiotowego dodatku w okresie od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r. w ramach dotacji z budżetu państwa, kwotę 4 582,57 zł otrzymanej dotacji należy uznać za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem.

W związku z powyższym podlega ona zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Podstawa prawna: art. 121 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270).

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

3. Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc (...). W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, starannie i terminowo, a poszczególne części wywiadu winny być właściwie wypełnione.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), § 4 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawać osobom/rodzinom spełniającym kryterium dochodowe.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Wszelkie pisma, w tym decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Kopie decyzji administracyjnych

potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przekazywać Narodowemu Funduszowi Zdrowia w terminie 7 dni od dnia wydania.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.), art. 54 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznawać na okres 90 dni.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny. Rozstrzygnięcie decyzji i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na Stronę nałożone. Rozstrzygnięcie decyzji winno być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, w tym z przepisami prawa miejscowego.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5, pkt 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Przed wydaniem decyzji administracyjnej o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, przeprowadzać rodzinny wywiad środowiskowy.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Przeliczenia odpłatności za świadczenia niepieniężne dokonywać od miesiąca następującego po zmianie sytuacji dochodowej strony, jeżeli kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie

niepieniężne przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 106 ust. 3b, 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Wszelkie sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

Podstawa prawna: art. 14 § 1a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Szklarskiej Poręby
2. a/a